

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства розвитку громад та територій України
«Про затвердження Умов та порядку видачі, перевірки і визнання
свідоцтва про забезпечення відповідальності власника судна, що
перевозить наливом як вантаж понад 2000 тонн нафти»

1. Мета

Проект наказу Міністерства розвитку громад та територій України «Про затвердження Умов та порядку видачі, перевірки і визнання свідоцтва про забезпечення відповідальності власника судна, що перевозить наливом як вантаж понад 2000 тонн нафти» (далі – проєкт акта) розроблено з метою нормативного врегулювання питання видачі свідоцтва про забезпечення відповідальності, передбаченого статтею 310 Кодексу торговельного мореплавства України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Однією з підстав виникнення зобов'язань на морському транспорті є відповідальність власника судна по відшкодуванню забруднення, заподіяного внаслідок витоку з його судна або скиду з судна нафти чи інших речовин, шкідливих для здоров'я людей або живих ресурсів моря.

Шкода від забруднення — це шкода, заподіяна за межами судна забруднюючими речовинами морському середовищу, узбережжю або будь-яким іншим об'єктам (суднам, рибпромисловим знаряддям тощо). Вона включає також вартість розумних заходів, вжитих будь-якою особою для відвернення або зменшення шкоди від забруднення, а також вартість збитків, заподіяних внаслідок вжиття таких заходів.

Власник судна, що перевозить як вантаж наливом понад 2000 тонн нафти, повинен застрахувати або іншим способом забезпечити (шляхом отримання банківської або іншої гарантії) свою відповідальність за шкоду, заподіяну від можливого забруднення.

Так, відповідно до статті 310 Кодексу торговельного мореплавства України судно, що перевозить наливом як вантаж більше 2000 тонн нафти, повинно мати відповідне дійсне свідоцтво, яке засвідчує, що відповідальність власника судна за заподіяну шкоду від забруднення нафтою забезпечена відповідно до статті 309 цього Кодексу. Умови і порядок видачі, перевірки і визнання цього свідоцтва встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, відповідно до статті 3 цього Кодексу.

Загальні засади видачі або посвідчення свідоцтва про страхування або інше фінансове забезпечення цивільної відповідальності за шкоду від забруднення нафтою (далі – Свідоцтво) врегульовані статтею VII Міжнародної конвенції про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1992 року (далі – Конвенція). Україна приєдналася до Конвенції 04.07.2002 шляхом прийняття Закону України «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою» (№ 44-IV).

Пунктом 6 статті VII Конвенції передбачено, що з дотриманням положень цієї статті держава реєстрації встановлює умови видачі та дії свідоцтва.

Так, пунктом 2 статті VII Конвенції передбачено, що Свідоцтво видається кожному судну після того, як відповідний орган Договірної держави встановить, що вимоги пункту 1 виконані. Щодо судна, зареєстрованого в Договірній державі, таке свідоцтво видається або посвідчується відповідним органом держави реєстрації судна; щодо судна, не зареєстрованого в Договірній державі, воно може видаватися або посвідчуватися відповідним органом будь-якої Договірної держави.

Вимоги до державної реєстрації та тимчасової реєстрації суден в Державному судновому реєстрі України та Судновій книзі України, процедуру внесення змін, виключення та тимчасового виключення суден, оформлення та видачі нових суднових документів замість втрачених, обліку суден в Україні встановлені Порядком реєстрації суден у Державному судновому реєстрі України та Судновій книзі України, затвердженим наказом Міністерства інфраструктури України від 11.04.2022 № 203, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.04.2022 за № 439/37775 (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 5 Порядку, реєстрацію та тимчасову реєстрацію суден у Державному судновому реєстрі України та Судновій книзі України, виключення та тимчасове виключення суден з Державного суднового реєстру України та Суднової книги України (припинення або тимчасове припинення реєстрації) з видачею відповідних суднових документів здійснює Адміністрація судноплавства за заявою судновласника або уповноваженої ним особи (далі - заявник).

Вищезазначена норма узгоджується з підпунктами 9, 10 пункту 4 Положення про Державну службу морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 212.

Враховуючи вищевикладене, виникає необхідність врегулювати питання щодо видачі свідоцтва про забезпечення відповідальності, яке передбачене Міжнародною конвенцією про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1992 року, Кодексом торговельного мореплавства України.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається затвердження Міністерством розвитку громад та територій України Умов та порядку видачі, перевірки і визнання свідоцтва про забезпечення відповідальності власника судна, що перевозить наливом як вантаж понад 2000 тонн нафти.

4. Правові аспекти

Міжнародна конвенція про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1992 року, з поправками;

Кодекс торговельного мореплавства України;

Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 р. № 1400)

Положення про Державну службу морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 р. № 212.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не матиме вплив на надходження та витрати державного бюджету. Фінансування буде здійснюватися в межах затвердженого кошторису Адміністрації судноплавства.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не потребує проведення публічних консультацій, не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, не потребує висловлення позиції відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Положення проєкту акта не стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, не стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, не впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; не містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; не створюють підстави для дискримінації.

Проєкт акта потребує визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта забезпечить належне дотримання і виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України, зокрема, Міжнародною конвенцією про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1992 року, а також приведення нормативного-правового акта у відповідність із законодавством.

Реалізація акта спрямована на приведення відомих нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини у сфері морського транспорту України на відповідність із нормами законодавства.

Реалізація акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Віце-прем'єр міністр з відновлення
України – Міністр розвитку громад та
територій України

Олексій КУЛЕБА